

Frank Lenssinck, Zegveld 'Ik weet het ook nog niet'

De mobiele melkrobot, de koeienkas, koeiengymnastiek. Ideeën van Frank Lenssinck, bedrijfsleider van melkveeproefbedrijf Zegveld.

Tekst en foto's: Gertjan Zevenbergen

Frank Lenssinck is een ongeduldig typetje. Zegt hij ook zelf. Zo een-tje die zijn medewerkers in de weg loopt als hij zelf de sloophamer of het lasapparaat ter hand neemt omdat het hem niet snel genoeg gaat. Sinds 1 januari is Lenssinck (35) bedrijfsleider van wat voorheen Praktijkcentrum Zegveld heette. Maar Lenssinck noemt zichzelf liever manager van het proefbedrijf. "Dat staat beter internationaal en naar de omgeving." Lenssinck is het enfant terrible van WUR Livestock Research. Hij vindt het niet erg. Zijn ideeën worden niet altijd gewaardeerd, omdat ze te weinig praktisch zouden zijn of moeilijk uit te voeren. Maar het levert hem wel de gewenste discussie op. Het was Lenssinck die de mobiele melkrobot ontwikkelde die nu in de percelen rond het proefbedrijf zeventig koeien melkt. Hij bedacht de stapmolen waarin droge koeien twee keer per dag hun rondjes lopen. Zwangerschapsgym, noemt Lenssinck het. Onderzoekers willen erachter komen of dagelijks verplicht 5 km lopen goed is voor de ontwikkeling van de

koe en wat het effect is op de voeropname en de melkproductie. Met zijn opmerkelijke ideeën heeft Lenssinck wel wat weg van zijn voorganger Joop Verheul die de koude kalveropfok en onderwaterdrainage introduceerde. Verheul, die 34 jaar lang proefbedrijf Zegveld leidde, werd door de melkveehouders op handen gedragen. Niet in de laatste plaats omdat hij zich ook politiek voor melkveehouders inzette. Zo ver gaat Lenssinck niet. "Ik zal niet zo populair worden onder de boeren in de regio als Joop Verheul. Dat hoeft ook niet. Ik heb ook geen politieke ideeën. Dat past niet meer bij deze tijd. Als manager van een proefbedrijf ben je geen landbouwvoorman. Ik ben niet voor of tegen boeren. Ik mag geen partij kiezen. Dat zou niet handig zijn. 60 tot 70 procent van onze inkomsten komt van de overheid: gemeenten, waterschappen en provincies." Vorige maand liet Lenssinck nog een kas bouwen waarin twaalf van de 170 melkkoeien van het bedrijf lopen op een bodem van riet en bagger: toemaak. Lenssinck: "De

klei moet de ammoniak uit de mest binden. En denk nu niet: weer een milieuprobleem dat we moeten aanpakken. De emissie van ammoniak is lastig voor melkveehouders. Het is de belangrijkste reden dat randstedelingen niet in een stal willen werken. Het stinkt er. Dus uiteindelijk is het belang van overheid en boeren gelijk. Dat zie je vaak. Alleen willen dierenbeschermers problemen voorkomen terwijl we als melkveehouders nog te vaak genezen."

De vrijloopstal kan het welzijn van de koeien vergroten. Kunnen we de ontwikkeling van zo'n vrijloopstal, waar heel WUR-ASG zich nu zo voor inzet, echter niet aan het bedrijfsleven overlaten?

"Stalinrichters beginnen daar niet aan. Ze verwachten dat hun bestaande markt verdwijnt als ze in de ontwikkeling van een nieuwe stal stappen. Als wij dat doen en de stalinrichters zien ineens markt voor nieuwe producten ontstaan, dan zullen ze zich met de ontwikkeling van die producten en de stal bezighouden."

Frank Lenssinck werd in 1974 geboren in Bussum. Het ouderlijk melkveebedrijf werd in 1983 verkocht aan Natuurmonumenten voor de aanleg van het Naardermeer. Lenssinck studeerde aan de agrarische hogeschool en Wageningen Universiteit en haalde Nima A en B marketingdiploma's. In 2001 ging hij aan het werk als marketingman bij bedrijfslaboratorium Blgg. In 2003 stapte Lenssinck over naar Animal Sciences Group om de producten van de onderzoeksinstelling te vermarkten. Per 1 januari is hij manager van melkveeproefbedrijf Zegveld.

De bovenbouw van de stal is een tuinbouwkas. En er is niet geheid, wat in het veenweidegebied wel gebruikelijk is. Waarom?

“De huidige stallen met hun onderbouw van beton zijn te robuust. Prachtig hoor, maar te duurzaam. Het is slecht te slopen en te zwaar voor de veengrond. Je wilt meezakken met de verzakking van de grond. Daarom is de stal niet geheid maar steunt hij op betonplaten. Een stal hoeft geen twintig jaar te staan. Melkveehouders moeten flexibel zijn. Deze stal is gemakkelijk te verlengen, zonder het landschap geweld aan te doen. Je gaat immers niet de lucht in. En hij is doorzichtig. Prachtig. Dan kunnen de burgers tenminste zien wat je doet. Dat vraag je jezelf toch ook af als je langs een bedrijventerrein komt?”

Ook de mobiele melkrobot is uw idee. U werd er om uitgelachen. Nu lopen zeventig koeien al twee seizoenen buiten. Hun productie is bijna 1.000 kg melk gezakt, naar 7.800 liter. Dat lijkt me niet gewenst.

Dat je wordt uitgelachen is niet erg. De robot heeft veel nieuwe ideeën en discussie opgeleverd. Maar dat de productie daalt, is vervelend. Ik denk dat een selectiebox de productie weer kan laten stijgen. We passen stripgrazing toe, het meest efficiënte beweidingssysteem. Een koe gaat door de robot naar een nieuw perceel. Maar komt er een koe in de robot die nog niet gemolken hoeft te worden, dan gaat ze ook naar het nieuwe perceel. De tijd tussen het melken kan dan zo maar vijf tot zes uur langer worden. Ze wordt pas weer gemolken als de robot wordt verplaatst. Ik wil met een nieuw te ontwikkelen selectiebox in de robot de koe die niet gemolken hoeft te worden weer terugsturen naar het oude perceel.”

Om met sceptici te spreken: de mobiele melkrobot is toch vooral een onderzoekersspeeltje en niet echt praktisch?

“Het is wel degelijk een oplossing voor praktische problemen. Bedrijven in het westen zouden met behulp van de mobiele robot kunnen vergroten. Ik voorzie een stal met twee vaste melkrobots en een flexibel systeem. Een deel van de koeien kan dan rond het bedrijf blijven, terwijl de andere met de robot door de wei trekken. Je kunt ook over de weg, verder van het bedrijf af of in uiterwaarden melken. Overigens moeten robotbouwers de machine wel steviger maken en een driepuntshef monteren. Dan kunnen we hem aan de trekker hangen.

‘Uitgelachen worden is niet erg’

Toen u de mobiele robot introduceerde zei u al dat er meerdere melkstromen moesten ontstaan, natuurmilk bijvoorbeeld. En u wilde de melk indikken. Hoe staat het daarmee?

“Nederland is een marginale speler op de bulkmarkt van melk. China en het Oostblok kunnen veel meer produceren. Wij moeten het van de niches hebben. In de houderij en de voeding van de koeien moeten we toegevoegde waarde creëren. Vervolgens moeten we de melk separeren op basis van kwaliteit. Zo kun je de melk van koeien die meer CLA's (linolzuur, red.) produceren apart opvangen. Je kunt ook het dure lactose al in de wei door de robot uit de melk halen om die vervolgens apart

te vermarkten. Een prototype van zo'n scheider bestaat al. Als je de melk ook nog eens indikt en het water gebruikt om de robot te spoelen, kun je kosten besparen. Je hoeft minder met vrachtwagens heen en weer te rijden wat ook de infrastructuur in het veenweidegebied ontlast. Maar de verwerkende industrie werkt niet mee. Zij moeten de fabriek immers anders inrichten. Doordat de veehouder zijn eigen melkstromen genereert krijgt hij ook meer macht. Dat vinden sommige bedrijven vervelend. De kans dat er een nieuwe melkfabriek ontstaat in deze regio is dan ook groot. Maar laten we bij het begin beginnen. Volgend jaar hoop ik de eerste melk in te dikken. Dat doen we samen met twee andere melkveehouders in een nieuw bedrijf. Zij leveren de koeien en wij de kennis zodat we op grond van Natuurmonumenten met de robot kunnen melken. Drie jaar lang.”

Het proefbedrijf verandert zo van onderzoekscentrum naar innovatiecentrum.

“We vragen veehouders niet meer: wat wil je dat we onderzoeken, maar: hoe wil je dat jouw bedrijf zich ontwikkelt? Daar horen innovaties bij en die onderbouwen we met onderzoek. We experimenteren. En eerlijk gezegd weet ik ook nog niet altijd het antwoord. Door experimenten moeten we erachter zien te komen hoe het wel moet. En of alle beweringen kloppen.”

Of dat voldoende is om het melkveebedrijf in Zegveld open te houden blijft de vraag. Volgende week, 1 oktober, moet de directie van Wageningen Universiteit, in een bezuinigingsslag, beslissen welke toekomst de vijf proefbedrijven van de onderzoekinstelling tegemoet gaan. Nu al wordt gefluisterd dat er maar één overblijft: in Lelystad.

Twee nieuwe ontwikkelingen op melkveeproefbedrijf Zegveld. Links de nieuwe koeienkas met toemaakbodem, rechts de stapmolen waarin droge koeien rondlopen. Onderzoekers kijken of de koeien met dagelijkse beweging meer in vorm blijven zodat ze overdag op stal het juiste rantsoen kunnen krijgen. Tijdens de open dag van het proefbedrijf op vrijdag 25 september is verder de mobiele melkrobot te bekijken. Verder is er aandacht voor het oogsten van eendenkroos om dat vervolgens aan koeien te voeren en kunnen bezoekers de onderwaterdrainage op het bedrijf zien.